

Aan de leden van de raad
van de Gemeente Beekdaelen

Betreft
Antwoord op art. 32
vragen fractie VG
inzake gewasbescher-
ming nabij woon-
omgeving

Datum document
1 oktober 2025

Datum verzending
17 oktober 2025

Ons kenmerk
Z/25/215888 394347

Behandeld door

Geachte leden van de Raad,

Op 8 augustus jl. hebben wij schriftelijke vragen ontvangen, conform artikel 32 RvO, van de fractie Vernieuwingsgroep, met betrekking tot gebruik van gewasbescherming nabij de woonomgeving. Onderstaand treft u de beantwoording van deze vragen aan.

Mede omdat een aantal thema's in meerdere vragen terug komt, maken wij eerst een aantal algemene opmerkingen.

In het algemeen willen wij stellen dat wij uw bezorgdheid begrijpen, echter dat wij als gemeente geen specifieke kennis en taak in deze hebben. Wij volgen het landelijk beleid op het gebied van gewasbescherming en proberen agrariërs te stimuleren om het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen terug te dringen.

Bij planologisch / ruimtelijke keuzes rond nieuwbouwprojecten houden wij rekening met spuitzones. Over bestaande situaties hebben wij als gemeente geen zeggenschap.

Gemeente Beekdaelen

Postadres
Postbus 22000
6360 AA Nuth

E-mail
gemeente@beekdaelen.nl

Telefoon
088 450 2000

Beekdaelen.nl

Bezoekadressen

Deweeverplein 1, Nuth
Scalahof 1, Schinnen

Bank
Gemeente Beekdaelen
NL76BNGH0285175688

BIC-code
BNGHNL2G

Vraag 1

Inleiding:

De afgelopen tijd is er veel maatschappelijke en juridische aandacht voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de landbouw. Wetenschappelijke studies leggen verbanden met onder andere Alzheimer en andere aandoeningen. Ook inwoners van Beekdaelen uiten zorgen over de gezondheidsrisico's van middelen die nabij hun woningen worden gebruikt, waarvan de samenstelling en risico's vaak onbekend zijn.

Recent oordeelde de voorzieningenrechter in Roermond (ECLI:NL:GHSHE:2025:2043) dat het gebruik van bestrijdingsmiddelen bij lelieteelt kan leiden tot gezondheidsschade, en dus tijdelijk verboden kan worden. Daarnaast oordeelde de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ECLI:NL:RVS:2025:1428) dat bij gebruik van gewasbeschermingsmiddelen nabij Natura 2000-gebieden mogelijk een natuurvergunning verplicht is. Deze ontwikkelingen vragen ook lokaal om beleidsmatige reflectie.

Doelstelling van onze vragen is om verontruste om- en aanwonenden van landbouwpercelen gerust te kunnen stellen.

1. Vergunningen en juridische toetsing

Zijn er natuurvergunningen afgegeven voor landbouwpercelen in of nabij Natura 2000-gebieden binnen Beekdaelen?

Zo nee, hoe wordt uitgesloten dat er negatieve effecten zijn op natuur en gezondheid?

Antwoord vraag 1

Vergunningen in kader van de Wet Natuurbescherming (Wnb) – inmiddels opgegaan in de Omgevingswet – worden afgegeven voor agrarische bedrijven en specifieke activiteiten die hier plaatsvinden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het houden van een bepaald aantal dieren in een bepaald stalsysteem op de bedrijfslocatie. Bijvoorbeeld: 65 melkkoeien in een ligboxenstal met emissiearme roostervloer en 30 stuks jongvee jonger dan 2 jaar in een potstal. Ook kan worden gedacht aan een vergunning voor het gebruik van een beregeningsput.

Er zijn – voor zover ons bekend – geen vergunningen afgegeven voor landbouwpercelen in of nabij Natura 2000 – gebieden binnen Beekdaelen.

In het algemeen kan nooit worden uitgesloten dat er negatieve effecten zijn op natuur en gezondheid.

Vraag 2

Wordt bij wijzigingen in bestemmingsplannen of vergunningen voor agrarische activiteiten rekening gehouden met de vaste jurisprudentie rond een minimale spuitafstand van 50 meter tot gevoelige functies?

Zo ja, op welke manier is dit gemotiveerd en onderzocht?

Antwoord vraag 2

Ja, met deze jurisprudentie wordt rekening gehouden. Zie a.u.b. ook het antwoord op vraag 11.

Bij wijzigingen van het (tijdelijk) omgevingsplan of bij verlening van omgevingsvergunningen worden de motivering en regels in het plan respectievelijk de vergunning opgenomen.

2. Toezicht, handhaving en samenwerking

Vraag 3

Hoe intensief is het toezicht door instanties op het gebruik van gewasbescherming binnen onze gemeente?

Antwoord vraag 3

Het is de vraag wat onder intensief wordt verstaan.

Provincies en gemeenten hebben geen taak op grond van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Wgb).

De beslissingsbevoegdheid over de goedkeuring van werkzame stoffen is op het niveau van de Europese Unie belegd bij de Europese Autoriteit voor Voedselveiligheid (EFSA).

De beslissingsbevoegdheid over toelating van gewasbeschermingsmiddelen vindt plaats op het niveau van de lidstaten. In Nederland is dit het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden

(Ctgb). Het Ctgb beoordeelt volgens het Europees geharmoniseerd toetsingskader of het middel veilig is voor mens, dier en milieu. Het Ctgb bepaalt aldus welke middelen zijn toegestaan.

Het toezicht wordt uitgevoerd door de Omgevingsdienst Zuid-Limburg (ODZL) en door de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA). De ODZL controleert of gewasbeschermingsmiddelen worden opgeslagen op een daartoe voorgeschreven wijze (PGS 15 kast - Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen nr. 15).

De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) controleert of bedrijven uitsluitend toegelaten gewasbeschermingsmiddelen opslaan en gebruiken en of ze deze middelen op de juiste wijze toepassen. De NVWA ziet ook toe op de naleving van de keuringsplicht van toedieningsapparatuur voor gewasbeschermingsmiddelen.

Zowel de ODZL als NVWA kunnen bij overtredingen handhavend optreden, zoals het geven van waarschuwingen, boetes of het stil leggen van activiteiten.

Vraag 4

Heeft de NVWA recent handhavend opgetreden in Beekdaelen inzake gebruik van gewasbeschermingsmiddelen?

Antwoord vraag 4

Dit weten wij niet. De NVWA mag deze informatie niet geven.

Vraag 5

Werkt de Regionale Uitvoeringsdienst Zuid-Limburg (RUD) hierbij samen met de NVWA?

Antwoord vraag 5

De RUD Zuid-Limburg heet per 1 juli 2024 Omgevingsdienst Zuid-Limburg (ODZL).

De ODZL en NVWA werken in de regel niet samen, beide organisaties opereren onafhankelijk. Wel kunnen zij richting elkaar een signaalfunctie ('doorgeefluik') hebben.

Vraag 6

Zijn de effecten van gebruikte middelen binnen Beekdaelen in kaart gebracht door telers, de NVWA of andere instanties? Zo nee, bent u bereid dit te (laten) onderzoeken?

Antwoord vraag 6

Het is de vraag welke effecten in uw vraag worden bedoeld. Zo kan gedacht worden aan effecten op het gebied van grond- en oppervlaktewaterkwaliteit, biodiversiteit, gezondheid van omwonenden, onkruidbestrijding en gewasgezondheid. De effecten van gebruikte middelen zijn afhankelijk van diverse factoren, waaronder weer (wind / regen / zon), windrichting, temperatuur, spuitapparatuur en gebruik hiervan. Effecten zijn – voor zover ons bekend – niet uitputtend in kaart gebracht.

Als gemeente gaan wij dit niet laten onderzoeken. Taken op het gebied van gewasbeschermingsmiddelen zijn belegd bij andere instanties dan de gemeentelijke overheid.

Vraag 7

Hoe wordt omgegaan met landerijen in eigendom of pacht van Duitse boeren binnen onze gemeente, met het oog op toezicht en regelgeving?

Antwoord vraag 7

Net als Nederlandse boeren zullen ook Duitse boeren zich aan de Nederlandse wet- en regelgeving moeten houden, voor wat betreft landerijen die in onze gemeente gelegen zijn.

Met deze landerijen wordt dan ook op dezelfde wijze om gegaan, met het oog op toezicht en regelgeving, als met landerijen in eigendom of pacht van Nederlandse boeren binnen onze gemeente.

3. Gezondheids- en milieueffecten

Vraag 8

Welke gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt nabij woonwijken in Beekdaelen, en welke risico's brengen deze met zich mee voor de volksgezondheid?

Antwoord vraag 8

Ons is niet bekend welke gewasbeschermingsmiddelen waar worden gebruikt. Hier bestaat geen uitputtend overzicht van.

Vraag 9

Wordt er binnen de gemeente specifiek gekeken naar middelen die PFAS bevatten of het omstreden middel Roundup?

Antwoord vraag 9

Dat is ons niet bekend.

Vraag 10

Heeft de gemeente zich verdiept in de gevolgen van deze middelen voor biodiversiteit, waterkwaliteit en volksgezondheid?

Zo nee, bent u bereid dit op te pakken, al dan niet samen met waterschappen en RIVM?

Antwoord vraag 10

De gemeente heeft zich niet verdiept in de genoemde gevolgen.

Taken op het gebied van gewasbeschermingsmiddelen zijn belegd bij andere instanties dan de gemeentelijke overheid.

Om significante gevolgen van specifieke middelen te kunnen bepalen is uitputtende informatie nodig over wanneer, waar, welk middel, op welke wijze en onder welke omstandigheden, wordt toegepast. Het betreft hier

veel variabelen, die allen invloed kunnen hebben op de gevraagde gevolgen. Deze informatie is niet beschikbaar voor de gemeente. Aldus kunnen wij deze vraag niet op pakken.

4. Spuitvrije zones

Vraag 11

Zijn er in Beekdaelen al spuitvrije zones ingesteld nabij woningen, natuurgebieden of oppervlaktewater? Zo ja, op welke wijze? Zo nee, bent u bereid hier werk van te maken?

Antwoord vraag 11

In deze volgen wij de landelijke richtlijnen. Zo heeft recent (4 september 2025) door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) publicatie plaatsgevonden van de [Handreiking Aanpak spuitvrije zones bij nieuwbouwprojecten](#) en het [Kennisdocument Omgaan met 50 meter spuitvrije zone bij nieuwbouw](#).

Bij nieuwe woningbouwprojecten wordt rekening gehouden met spuitvrije zones. Voor wat betreft zones rond natuurgebieden of oppervlaktewater worden regels gesteld in de [Provinciale Omgevingsvisie Limburg \(POVI\)](#) en in het [Limburgs Offensief Stikstof \(LOS\)](#), een plan waarmee provincie Limburg enerzijds wil werken aan natuur-, water- en landbouwdoelen en anderzijds de vergunningverlening 'van het slot af' wil krijgen. Onder meer vanuit Beekdaelen is gepleit voor een sterke relatie tussen de POVI en het LOS, onder meer voor wat betreft zoneringen en regels die hier gelden. Dit temeer omdat de regels uit de POVI – die in mei 2026 vastgesteld zal worden – zullen worden vertaald in de provinciale omgevingsverordening, vast te stellen in september 2026. Het onderwerp spuitvrije zones heeft aldus zeker onze aandacht.

5. Beleid, communicatie en landbouwtransitie

Vraag 12

Vindt u dat er voldoende wordt gedaan om inwoners te informeren of gerust te stellen over mogelijke gezondheidsrisico's van gewasbeschermingsmiddelengebruik?

Antwoord vraag 12

Het is de vraag wat wordt verstaan onder 'voldoende'. In het algemeen kunnen wij stellen dat het belangrijk is dat er aandacht bestaat voor mogelijke gezondheidsrisico's van gewasbeschermingsmiddelengebruik. In dit kader vindt op mondiaal, Europees en landelijk niveau steeds meer onderzoek plaats. Gevolgen van dergelijk onderzoek zijn onder meer dat bepaalde middelen niet meer zijn toegestaan en dat de richtlijnen omtrent het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen worden aangescherpt. Tevens vindt er steeds meer brede publiekscommunicatie over dit onderwerp plaats. In eerste instantie zien wij hier geen taak voor de gemeentelijke overheid weg gelegd, het ontbreekt ons ook aan specifieke deskundigheid in deze.

Landelijk is het beleid omtrent gewasbeschermingsmiddelengebruik, onder meer in relatie tot mogelijke gezondheidsrisico's, volop in ontwikkeling. Zie ook het antwoord op vraag 11.

Onder meer via onze koepelorganisatie Vereniging Nederlandse Gemeenten, worden wij periodiek geïnformeerd over de stand van zaken en nieuwe ontwikkelingen op dit terrein.

Vraag 13

Onderschrijft u de oproep van het RIVM aan het rijk om gezondheidsrisico's van omwonenden voor álle gebruikte middelen beter in kaart te brengen?

Antwoord vraag 13

Ja, wij onderschrijven deze oproep. Daarbij realiseren wij ons dat er veel variabelen spelen (zie het antwoord op vraag 6) en dat het moeilijk zal zijn om uitputtend onderzochte relaties te leggen.

Echter meer onderzoek in deze is altijd toe te juichen, zie ook het antwoord op vraag 12.

Vraag 14

Bent u bereid, samen met de waterschappen, het gebruik van schadelijke gewasbeschermingsmiddelen actief te ontmoedigen?

Antwoord vraag 14

Ja. Wij onderschrijven het belang van het ontmoedigen van het gebruik van schadelijke gewasbeschermingsmiddelen. Op dit terrein lopen diverse projecten, die worden getrokken door ter zake deskundige partijen als Waterschap Limburg, Waterleiding Maatschappij Limburg, de Limburgse Land- en TuinbouwBond, Stichting Natuurinclusieve landbouw Limburg, Stichting Natuurrijk Limburg en provincie Limburg.

Gemeente Beekdaelen is bij een aantal projecten en ontwikkelingen betrokken, maar kan en gaat deze niet zelf initiëren. Dit omdat dit naar onze mening beter kan gebeuren door ter zake kundige partijen, die daarbij ook beschikken over een breed kennis-inhoudelijk netwerk op dit terrein.

Op het gebied van gewasbescherming, onder meer in relatie tot water- en bodemkwaliteit, bestaan reeds diverse projecten, waaronder 'Duurzaam Schoon Grondwater' en 'Limburgse Biodiversiteitsmonitor'. Bij dergelijke projecten worden agrariërs gestimuleerd om het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen te beperken.

De gemeente Beekdaelen wordt door provincie Limburg betrokken bij het project 'Propositie Heuvelland'. Binnen dit project wordt gestreefd naar een meer duurzame landbouw, waarbij – via de biodiversiteitsmonitor – gekeken wordt hoe agrarische bedrijven nu 'scoren' op het gebied van biodiversiteit en hoe dit kan worden verbeterd. Dit bijvoorbeeld door minder gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.

Vraag 15

Wat is momenteel de verhouding tussen biologische en gangbare landbouw in Beekdaelen?

In hoeverre slaagt u in de ambitie om de omslag naar een meer biologische landbouw te maken?

Antwoord vraag 15

Uit de inventarisatie van agrarische bedrijven in het Middengebied is gebleken dat in Beekdaelen ca. 78% van de agrarische bedrijven een gangbare bedrijfsvoering heeft. Ongeveer 7% heeft een biologische bedrijfsvoering en de resterende 15% werkt reeds steeds meer op natuurinclusieve wijze, echter (nog) zonder dat zij biologisch gecertificeerd zijn.

De omslag naar een meer natuurinclusieve of zelfs biologische bedrijfsvoering wordt door de gemeente gestimuleerd (bijvoorbeeld via de campagne 1.001 ha kruidenrijk grasland / groenbemesters), echter de omslag dient te worden gemaakt door de ondernemers zelf. Hierbij worden zij ondersteund door ter zake deskundige partijen als de LLTB, Natuurrijk Limburg en de stichting Natuurinclusieve Landbouw Limburg. Vanuit de gemeente hebben wij nauw contact met deze partijen. Zie ook het antwoord op vraag 14.

Vraag 16

Zijn er mogelijkheden om bij het verlenen van pacht voorwaarden op te nemen over hoe om te gaan met gewasbeschermingsmiddelen, om te beginnen met glyfosaat.

Antwoord vraag 16

Ja, die mogelijkheden zijn er. Gemeente Beekdaelen beschikt echter over relatief weinig agrarische grond die wij verpachten aan agrariërs.

Burgemeester en wethouders van Beekdaelen,

De secretaris,

De burgemeester,

Mevr. Mr. S.M.J. Troisfontaine

Dhr. ing. E. Geurts

Bijlage(n):

-